

ПРОГРАМА ФІНАНСОВОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ НЕПІДКОНТРОЛЬНИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ

Подолання наслідків воєнних конфліктів є складним процесом, пов'язаним із реформами у багатьох сферах суспільного життя, що, з одного боку, має враховувати національну економічну специфіку, культурні та історичні традиції, а з іншого – базуватися на успішному зарубіжному досвіді постконфліктного відновлення.

Саме світова практика засвідчує важливу роль фінансового сектору у стимулюванні економічного зростання після завершення бойових дій, зокрема у зоні конфлікту.

В умовах високого рівня невизначеності в суспільстві розробка керівного документа державної політики, що відображав би на державному рівні цілісну систему поглядів щодо фінансової реінтеграції непідконтрольних територій, сприятиме визначенню пріоритетів постконфліктного відновлення, підвищенню його прозорості та врахуванню інтересів держави, бізнесу і громадян, особливо у зоні конфлікту.

З нашої позиції найбільш доцільним є виділення наступних блоків Програми фінансової реінтеграції непідконтрольних територій:

Блок № 1. Повернення банківської системи в постконфліктний регіон

Найбільш критичною проблемою для подолання економічних наслідків військового конфлікту може стати відокремленість регіональних елементів банківських системи на звільнених територіях від національної банківської системи, а практичні труднощі у цьому напрямі ймовірно будуть пов'язані з затримкою у перереєстрації прав власності та інших документів, що може гальмувати кредитування на місцевому рівні, невизначеним статусом депозитних та кредитних договорів в період окупації.

Найбільш оптимальним варіантом реалізації даного блоку Програми у постконфліктному регіоні є:

- 1) Відкриття представництва НБУ в регіоні;
- 2) Повернення державних банків для обслуговування клієнтів;
- 3) Прихід інших комерційних банків;
- 4) Врегулювання статусу майна банків (будівлі, земля тощо) на звільнених територіях.

Блок № 2. Розвиток безготівкових розрахунків

Однією з перших проблем у сфері торговельно-економічних відносин ймовірно буде обмежена практика безготівкових розрахунків на користь готівкових, в т.ч. і у іноземній валюті, та бартерних операцій.

Блок № 3. Стимулювання розвитку приватного сектору

Важливим показником, що характеризує здатність банківського сектору стимулювати економічний розвиток є обсяг виданих вітчизняними комерційними банками кредитів приватному сектору та їх частка до ВВП (рівень банківського кредитування економіки). Активізація механізму кредитування національних економік відіграє важливу роль у створенні робочих місць, підвищенні рівня добробуту населення та створенні умов для подальшого зміцнення миру.

В цілому для стимулювання розвитку приватного сектору після відновлення контролю над окупованими територіями можливими є такі кроки:

- 1) введення соціальних карток (за зразком картки Киянина);
- 2) створення пільгових умов для кредитування громадян та бізнесу;
- 3) взаємодія з органами виконавчої влади для прискореного переоформлення прав власності на майно для його використання у якості застави;
- 4) формування специфічних фінансових продуктів для бізнесу та громадян.

За результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що фінансова реінтеграція непідконтрольних територій є однією з ключових проблем постконфліктного відновлення, що потребує пильної уваги з боку органів державної та місцевої влади.

Затвердження та реалізація запропонованої в Програмі сприятиме створенню умови для фінансового забезпечення успішних заходів з подолання наслідків військового конфлікту, збалансованого розвитку економіки з урахування провідного досвіду зарубіжних країн та вітчизняної специфіки фінансових відносин

До очікуваних результатів реалізації Програмі фінансової реінтеграції непідконтрольних територій України можна зарахувати:

- зростання кількості структурних підрозділів банківських установ у постконфліктному регіоні;

- зростання мережі платіжних терміналів, а також банківських пристроїв самообслуговування;

- зростання кількості та обсягів безготівкових операцій;

- зростання чисельності зареєстрованих фізичних осіб-підприємців і самозайнятих осіб та зареєстрованих підприємств;

- зростання обсягів товарообороту та виробництва;

- зростання кількості та обсягів наданих кредитів та залучених депозитів;

- збільшення кількості платіжних карток;

- поява нових фінансових продуктів з урахуванням потреб бізнесу та громадян з постконфліктного регіону.

Список використаних джерел:

1. Polchanov A. Coordination of state fiscal and monetary policy the in the context of post-conflict recovery / A. Polchanov // Accounting and Financial Control. – 2017. – Vol. 1. – No. 2. – P. 19–28. – Access mode: <https://kozmenkopublishing.com/component/zoo/coordination-of-state-fiscal-and-monetary-policy-the-in-thecontext-of-post-conflict-recovery>.

2. Полчанов А.Ю. Потенціал банківських установ України у стимулюванні економічного зростання у постконфліктний період / А.Ю. Полчанов // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2018. – № 1 (83). – С. 123–133.

3. Полчанов А.Ю. Фінансовий потенціал як основа фінансової політики держави в умовах постконфліктного відновлення / А.Ю. Полчанов // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Вип. 4. – С. 129–133.